

Mitä tulee ymmärtää taksonomiasta nyt?

Emma Terämä, ympäristöministeriö

1. Motivaatio: vihreä siirtymä ja investoinnit
2. EU-Taksonomia: komission työn tilanne ja Suomen kantoja
3. Ei merkittävää haittaa (DNSH) -periaate

Kysymykset tervetulleita!

Taksonomia vihreän siirtymän tukena

- EU-lainsäädäntö
 - Ympäristöä koskeva delegoitu asetukset ilmastonmuutosta koskevan rinnalle 2024 alusta
- Vihreän siirtymän ”uusi vaihde”
- Kansallinen toimeenpano tukemassa siirtymää
 - Turvallisuus, hiilineutraalius, huoltovarmuus, kestävyysmurros
 - Paikalliset selvitykset investointiympäristöstä
 - Lupamenettelyt investointien vauhdittamiseksi, ml. DNSH

Vihreä siirtymä ja rahoitus, selektio

Roolit ja investointien tuki

Investointivajetta ei ratkaista julkisin varoin: yksityisellä sektorilla on merkittävä rooli.

- Rahoitusmarkkinoiden rooli: sijoittajat lopulta valitsevat rahoitettavat investoinnit.
- Yritysten rooli: vihreän siirtymän mukaisten investointikohteiden tarjoaminen (innovaatiot, uudet ratkaisut, kestävät ratkaisut).

Samanaikaisesti on hoidettava *osaamisvajetta*.

EU- ja kansallinen lainsäädäntö ja selvitykset tukemassa siirtymää:

- EU-taksonomia eli kestävien sijoitusten luokitusjärjestelmä; DNSH-periaate
- Työryhmät ja selvitykset, kuten Vihreän siirtymän rahoituksen [työryhmä](#) (2022); ja [energiaintensiivisen teollisuuden vihreä siirtymä](#) (2023, selvitys)
- Lupa- ja muut menettelyt investointien vauhdittamiseksi, kuten [vihreän siirtymän investointien etusija](#).

Taksonomiassa juuri nyt 1/2

- Komissio antoi ympäristöä koskevat delegoidut asetukset sekä ilmastoa koskevaa asetusta muuttavan delegoidun asetuksen 27.6.2023 → hyväksymisperiodi päättyi 28.10.2023 → astuu voimaan 1.1.2024
- Komission tiedonanto 13.6.2023 koskien kestävän rahoituksen kehystä, joka toimii käytännössä (COM(2023) 317 final)
 - taksonomia-asetuksen eräiden säännösten tulkintaa ja täytäntöönpanoa koskeva tiedonanto sekä yhteyksistä kestävän rahoituksen tiedonantovelvoiteasetukseen (SFDR)
 - esim. miten toimijoiden olisi huomioitava EU-taksonomian vaatimus vähimmäistason suojatoimista (minimum safeguards) mukaan lukien sosiaaliset ja hyvään hallintotapaan liittyvät näkökohdat
 - tiedonannossa nostetaan esille kestävän rahoituksen kehyksen käytettävyyden merkitys sekä esitetään ei-lainsäädännöllisiä toimia käytettävyyden edistämiseksi
- Nykyinen komissio ei esitä uusia kestävään rahoitukseen liittyviä lainsäädännöllisiä toimia.

Taksonomiassa juuri nyt 2/2

- Komissio on perustanut uuden taksonomian kehittämisen ja jalkauttamisen palautekanavan, *EU taxonomy stakeholder request mechanismin (SRM)*
 - ✓ *allows stakeholders to submit suggestions based on scientific and/or technical evidence on new economic activities that could be added to the EU taxonomy or on potential revisions of technical screening criteria of existing activities*
 - ✓ *on **15 December 2023**, all submitted requests received will be processed by the Platform's Technical Working Group.*
- Vuoden alkupuolelta on työskennellyt uusi asiantuntijafoorumi 'Platform 2.0' komission työtä tukevana asiantuntijaelimenä.

Valtioneuvoston kanta

Suomi vastustaa komission delegoitujen asetusten hyväksymistä nykyisessä muodossaan. Suomi on suurimmaksi osaksi metsämaata, ja jo olemassa olevien taksonomian kriteerien myötä metsämaalle rakentamiselle kohdistuu korkeampi rahoituskustannus, joka nostaa kokonaiskustannuksia.

19.10.2023

EU:n laajuista yhteistä luokittelujärjestelmää on pidettävä lähtökohtaisesti hyvin kannatettavana kestävyysmurroksen edistämiseksi ja yksityisen rahoituksen ohjaamisen helpottamiseksi kestäviin kohteisiin.

Ilmastonmuutos ja biodiversiteetin heikkeneminen ovat mittavia haasteita, joiden ratkaisemiseksi on tärkeää ohjata tehokkaasti siirtymää hiilineutraaliin, luonnon toimintakyvyn säilyttävään kiertotalousyhteiskuntaan edistämällä myös yksityisen rahoituksen suuntautumista kestäviin kohteisiin.

**Valiokunnan lausunto YmVL 13/2023 vp
E 32/2023 vp**

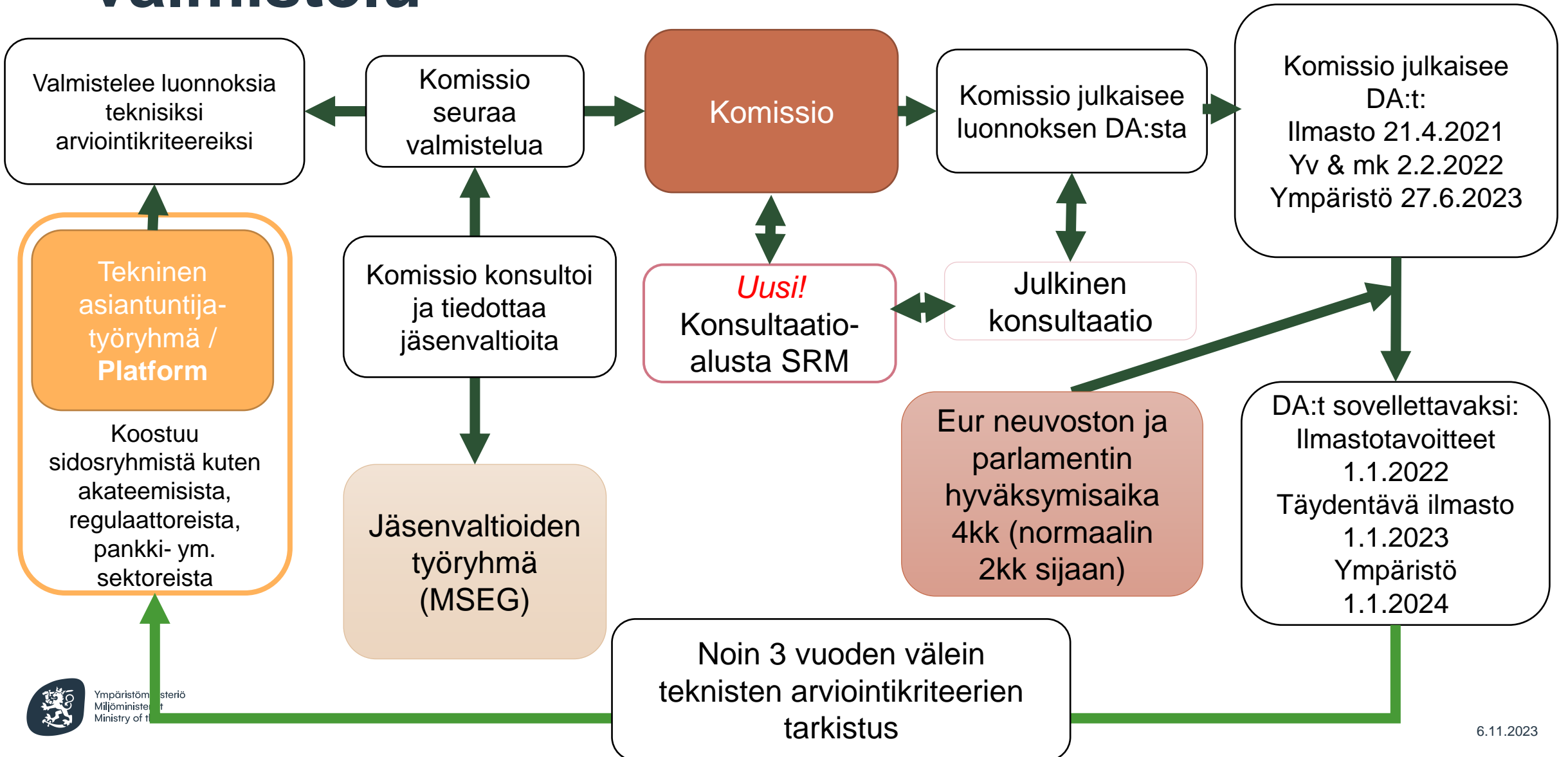
24.10.2023

Yli puolet EU:n tiukasti suojeltujen metsien pinta-alasta on Suomessa. Valiokunta katsoo, että tuotantorakennusten rakentaminen metsämaalle ei aiheuta metsäkatoa tai vaaranna metsäluonnon monimuotoisuutta. Valtaosa metsäkadosta Suomessa aiheutuu liikenteeseen ja energian jakeluun liittyvästä rakentamisesta. Kiellolla rakentaa metsämaalle olisi ennalta arvioiden myös laajasti vaikutusta maaomaisuuden arvoon rakennuspaikkana, ja siten myös omaisuuden suojaan tavalla, joka ei täytä oikeasuhtaisuuden vaatimusta Suomen olosuhteissa. Rajoitus koskisi myös puurakentamista, vaikka puurakennus on pysyvä hiilivarasto. Kriteerit eivät näin ollen myöskään tue Suomen tavoitetta edistää puurakentamista.

**Valiokunnan lausunto MmVL 9/2023 vp
E 32/2023 vp**

Taksonomian delegoitujen asetusten valmistelu

Taksonomian delegoidut asetukset ja voimaantulo

Taksonomian ilmasto koskeva delegoitu asetukset: kriteerit hillintä- ja sopeutumistoimille + DNSH

- Komissio antoi 4.6.2021, jäsenmaiden neuvosto äänesti joulukuussa 2021 hyväksymisestä (hiljainen menettely).
- Voimaan 1.1.2022.

Ilmasto-DA:ta täydentävä delegoitu asetukset: ydinvoima ja maakaasu, maatalous

- Jätettiin lisäselvitysten takia alkuperäisestä pois. Ydinvoiman ja maakaasun merkitys osana ilmastotransitiota.
- Komissio julkaisi 31.12.2021; jäsenvaltioiden kommentit 21.1.2022. Vastatulessa EU parlamentissa Venäjän kaasun takia. EU-parlamentti hyväksyi heinäkuussa 2022 niukasti äänin 328 - 278.
- Voimaan 1.1.2023.

Taksonomian muut ympäristötavoitteet: delegoitu asetukset, jossa edistämisen kriteerit vesivaraille, pilaantumiselle, kiertotaloudelle ja luonnon monimuotoisuudelle + DNSH

- Komission alkuperäinen tavoite oli julkaista säädösehdotus 1.1.2022. Viivästyi merkittävästi.
- DA julkaistiin kesäkuussa 2023 → ei saanut riittävää vastustusta → astuu voimaan 1.1.2024.

Kriteerejä eri toiminnoille, eri aikaan:

Ilmasto-DA

1. Metsätalous
2. Ympäristönsuojelu ja ennallistaminen
3. Valmistus (ml. uusiutuva energian teknologia ja akut)
4. Energia (ml. tuotanto, varastointi)
5. Vesi-, viemäri- ja jätehuolto
6. Liikenne (ml. henkilö- ja tavara-)
7. Rakennus- ja kiinteistöala
8. Informaatio ja viestintä
9. Ammatillinen, tieteellinen ja tekn. toiminta
10. Ilmailu
11. Katastrofiriskien hallinta

+ Ydinvoima, maakaasu

Ympäristö-DA

- Ympäristönsuojelu ja ennallistaminen
- Valmistus
- Vesi-, viemäri- ja jätehuolto
- Rakennus- ja kiinteistöala
- Informaatio ja viestintä
- Palvelut
- Majoituspalvelut
- Katastrofiriskien hallinta

Taksonomian kuusi ympäristötavoitetta (artikla 17) & DNSH

1. ilmastonmuutoksen hillintä (esim. uusiutuvan energian tuotanto, puhdas liikenne)
2. ilmastonmuutokseen sopeutuminen

3. vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojelu (esim. puhtaat vedet)
4. siirtyminen kiertotalouteen (esim. materiaalien tehokkaampi uudiskäyttö, tuotteiden elinkaaren pidentäminen)
5. ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen (esim. muiden kuin kasvihuonekaasujen vähentäminen)
6. biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelu ja ennallistaminen (esim. kestävät maataloustoimet)

DNSH ja vihreän siirtymän investoinnit

DNSH-periaate ohjaa kaikkea EU-varojen käyttöä

- kansallisesti sen noudattaminen sitoo muun muassa EU:n elpymisvälineen (RRF), Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR), oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) sekä tulevan REPowerEU –instrumentin varojen käyttöä.
- Julkisen rahoituksen osalta esimerkiksi Ilmastorahasto Oy on kynnysehdokseen asettanut investoinnin DNSH-periaatteen mukaisuuden.
- EU:n vihreän siirtymän rahoituksen piiriin päästäkseen tai [luvituksen etusijaa](#) hakeakseen toimija joutuu myös osoittamaan DNSH-periaatteen mukaisuuden.

Käynnissä on komission tukema '[DNSH in Finland](#)' hanke, jota toteuttaa Gaia Consulting Oy.

Huom!

Kun DNSH-periaatetta sovelletaan taksonomiaraportointivelvollisuuden ulkopuolissa yhteyksissä, ei välttämättä edellytä taksonomia-asetuksen delegoiduissa säädöksissä vahvistettujen teknisten arviointikriteereiden soveltamista.

Yritys tai yhteisö

Yritys tai yhteisö / Luvat, ilmoitukset ja hakemukset / Vesi ja ympäristö / Vihreä siirtymä 2023–2026

Vihreän siirtymän hankkeet 2023–2026

Toiminnanharjoittaja voi pyytää etusijamenettelyn soveltamista vesitalouksien tai ympäristölupahakemuksensa käsittelyssä vuosina 2023–2026. Etusija mahdollistaa lupahakemuksen tavanomaista nopeampi käsittely aluehallintoviranomaisella.

Etusija annetaan sellaisten vihreää siirtymää edistävien hankkeiden lupahakemuksille, joiden toiminnassa on otettu huomioon ei merkittävää haittaa -periaate (DNSH). Lupamenettely ja lupaharkinta eivät muutoin poikkea tavanomaisesta.

Etusija luvituksessa

- Etusija annetaan sellaisten vihreää siirtymää edistävien hankkeiden lupahakemuksille, joiden toiminnassa on otettu huomioon ei merkittävää haittaa -periaate (DNSH). Lupamenettely ja lupaharkinta eivät muutoin poikkea tavanomaisesta.
- Hakijan täytyy erikseen pyytää pääsyä etusijamenettelyyn. Pyynnön yhteydessä on esitettävä selvitys ei merkittävää haittaa -periaatteen toteutumisesta.

<https://avi.fi/asioi/yritys-tai-yhteiso/luvat-ilmoitukset-ja-hakemukset/vesi-ja-ymparisto/vihrea-siirtyma-2023-2026>

DNSH-selvityksen kysymykset (1/2)

a) Ympäristötavoite	b) Ympäristötavoitetta koskeva pääkysymys	c) Esimerkkejä ympäristötavoitetta koskevista tarkentavista kysymyksistä
1) Ilmastonmuutoksen hillintä	Onko hankkeella mahdollisia haitallisia vaikutuksia ilmastonmuutoksen hillintään?	<ul style="list-style-type: none">• Lisääkö hanke suoria kasvihuonekaasupäästöjä?• Heikentääkö hanke hiilinieluja ja/tai hiilivarastoja?• Edistääkö toiminta fossiilisten polttoaineiden käyttöä?
2) Ilmastomuutokseen sopeutuminen	Onko hankkeella mahdollisia haitallisia vaikutuksia ilmastonmuutokseen sopeutumiselle?	<ul style="list-style-type: none">• Lisääkö hanke tulva- tai kuivuusriskiä tai alttiutta sään ääri-ilmiöille?• Jokin muu haitallinen vaikutus?• Onko hankkeessa varauduttu sään ääri-ilmiöihin (olennaisilta osin)?
3) Vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojelu	Onko hankkeella mahdollisia haitallisia vaikutuksia vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestäväan käyttöön ja suojeluun?	<ul style="list-style-type: none">• Voiko hanke aiheuttaa muutoksia vedenlaatuun, vesieliöstöön, pohjaolosuhteisiin, virtauksiin, virtaamaan, vedenkorkeuteen tai vesistöpäästöihin, jotka voisivat aiheuttaa pinta- tai pohjavesien tilan heikentymistä (esimerkiksi lisätä ravinne-, metalli- tai kiintoainekuormituksen, heikentää kalojen elinolosuhteita tai levittää vieraslajeja)?• Lisääkö hanke lämpökuormitusta?

DNSH-selvityksen kysymykset (2/2)

a) Ympäristötavoite	b) Ympäristötavoitetta koskeva pääkysymys	c) Esimerkkejä ympäristötavoitetta koskevista tarkentavista kysymyksistä
4) Kiertotalous, mukaan lukien jätteen synnyn ehkäisy ja kierrätys	Onko hankkeella mahdollisia haitallisia vaikutuksia siirtymisessä kiertotalouteen?	<ul style="list-style-type: none"> • Lisääkö hanke luonnonvarojen käyttöönottoa? • Vaikeuttaako hanke tuotteiden tai materiaalien uudelleenkäyttöä tai lyhentääkö tuotteiden käyttöikää? • Vaikeuttaako hanke materiaalien kierrätystä? • Lisääkö hanke jätteiden loppusijoittamista tai polttamista (esim. lisääkö hanke syntyvän jätteen haitallisuutta)?
5) Ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen	Johtaako hanke esimerkiksi päästöjen lisääntymisen tai maankäytön muutoksen välityksellä ympäristön (maa, vesi, ilman laatu) tilan heikentymiseen?	<ul style="list-style-type: none"> • Lisääkö hanke ympäristön kemikalisoitumista? • Aiheutuuko hankkeesta merkittäviä haitallisten tai vaarallisten aineiden päästöjä? • Voivatko ympäristöriskit lisääntyä?
6) Biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojeleminen ja ennallistaminen	Voiko hanke heikentää biologista monimuotoisuutta tai vaikeuttaa ekosysteemien suojeleminen ja/tai ennallistamista?	<ul style="list-style-type: none"> • Heikentääkö tai pirstooko hanke suojellun tai uhanalaisen luontotyypin esiintymiä tai heikentää niiden laatua? Pienentääkö hanke suojellun tai uhanalaisen luontotyypin esiintymän kokoa tai luontotyypin esiintymisaluetta? • Heikentääkö tai pirstooko hanke suojellun tai uhanalaisen lajin elinympäristöä tai heikentää sen laatua? • Pienentääkö hanke suojellun tai uhanalaisen lajin populaatiokokoa tai lajin esiintymisaluetta? • Vaikeuttaako hanke ekosysteemien suojeleminen ja ennallistamista? • Jokin muu biologista monimuotoisuutta heikentävä tai haitallinen vaikutus?

Euroopan komission DNSH-tiedonanto

Tekniset ohjeet ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen soveltamiseksi elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen mukaisesti

- Uusi tiedonanto (11.10.2023) koskien RRF-asetuksen mukaista rahoitusta hyödyntävien hankkeiden DNSH-arviointia
- Annetaan ohjeita ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen nojalla tehtävään haitta-arviointiin liittyvistä avainkysymyksistä: haitta-arviointi on tehtävä kaikista toimenpiteistä (kohta 2.1), mutta tiettyjen toimenpiteiden osalta arviointi voidaan tehdä yksinkertaistetussa muodossa (kohta 2.2);
- EU:n ympäristölainsäädännön ja vaikutustenarviointien merkitys (kohta 2.3);
- Arvioinnin perusperiaatteet (kohta 2.4); ja
- Luokitusjärjestelmäasetuksen (EU Taksonomia) teknisten arviointikriteerien sovellettavuus (kohta 2.5).

Taksonomian tulevaisuus

- Taksonomia on ajassa kehittyvä luokitusjärjestelmä, jota on valmisteltu vaiheittain.
- Ilmastosäädöksen kriteerien määrittelyn lähtökohtana ilmastovaikutusten kannalta *kriittiset toimialat*. Niille tehty kriteerit, jotka tukevat 1,5 asteen tavoitteen saavuttamista.
→ Paljon sektoreita jää (edelleen) taksonomian ulkopuolelle!
- Taksonomia-asetus velvoittaa komissiota tarkastelemaan kriteerejä säännöllisesti tieteen ja teknologian kehitystä vasten.
- Ilmastoa koskevassa delegoidussa asetuksessa on ns. siirtymätoimia (transitional), joiden mukainen toiminta on kriteerien täytyessä kestäväää *rajatun ajan* tukien siirtymää 1,5 asteen polulle, mutta teknologian kehittyessä kriteerit kiristyvät ja luokka jäänee kokonaan pois (yv, mk).

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment